

Museoviraston Kuvakokoelmat

KOKOELMAPOLITIikka

Liite 1

Kuvakokoelmien hankintaeriä ja kokoelmia (valikoima)

Listaus sisältää vain osan eri pääkokoelmien hankintaeristä ja kokoelmista.

Historian kuvakokoelma (HK)

Tässä on listattu vain pieni otos kokoelmista. Näiden lisäksi yksittäisiä hankintaeriä on tuhansia. Historian kuvakokoelman yksityiskokoelmista on laadittu vuonna 2010 oma luettelo, joka on käytettävissä Kuvakokoelmien asiakaspalvelutilassa.

Ahon suvun kokoelma, HK19710406:1-813

Juhani Ahon (1861-1921) ja hänen sukuunsa liittyviä kuvia 1879-1920-luvulta.

Antellin kokoelma, HK10002; HK19060517;

Herman Frithiof Antellin (1847-1893) Suomen kansalle testaamaan kokoelmaan ja Antellin valtuuskunnan testamenttivaroilla hankkimien kokoelman kuva-aineisto sisältää yhteensä noin 3000 grafiikan lehteä, painokuvaa, julistetta, postikorttia ja muuta kuva-aineistoa 1600-luvulta 1900-luvun alkupuolelle.

Antellin kokoelma sisältää valtuuskunnan varoilla hankittuja pienempiä kokoelmia kuten hovioikeudenneuvos K. A. Weckströmin piirustuskoelma: albumi sekä piirustuksia irtolehdillä (HK19060517:) ja kokoelman grafiikkaa, painokuvia ja muunlaisia suomalaisten henkilöiden muotokuvia sekä historiallisia kuvia (HK19090326:).

Volker von Boninin kokoelma, HK6532:, HK7137:

Valokuvaaja Volker von Boninin (1924-2006) eri puolilta Suomea ja Eurooppaa ottamia mustavalkoisia ja värillisiä negatiiveja, valokuvia sekä väridioja 1950-luvulta 1980-luvulle. Kuvien aiheina mm. maisemat, rakennettu ympäristö, henkilöt, tapahtumat ja teollisuus. Yhteensä yli 10 000 kuvaa.

Thérèse Bonneyn kokoelma, HK19630423:, HK19870106:

Yhdysvaltalaisen valokuvaaja, tiedottaja Thérèse Bonneyn (1894–1978) talvisodan aikana Suomessa ottamien kuvien vedoksia vuosilta 1939–40. Bonney keskittyi kuvissaan ihmisiin ja palkittiin toiminnastaan Suomen valkoisen ruusun ritarikunnan kunniamerkillä. Kokoelman kuvat ovat alkujaan kuuluneet Ulkoasianministeriölle ja Kansalliskirjastolle. Bonneyn laaja kokoelma Suomessa otettuja kuvia kuuluu New Yorkin Public Library:n kokoelmiin. Laajoja kokoelmia on myös Ranskassa.

M. L. Carstensin negatiivikokoelma, HK19900208:

Lasinegatiivikokoelma 1900-luvun alusta, joka sisältää kuvia eri puolilta Suomea. Valtaosa on kuvattu vuosina 1905–1910 ja yhteensä kokoelmaan kuuluu 828 negatiivia. Kuvien pohjalta M.L. Carstens Verlag-kustantamo julkaisi postikortteja. Kokoelma on tullut Kuvakokoelmiin hampurilaisen Museum für Völkerkundens kautta, minne se oli päätynyt Dr. R. H. Carstensin (1910–1982) jäämistöstä.

Collianderin kokoelma, HK19371201

Kuopion ja Savonlinna piispa, käytännöllisen teologian professori ja genealogi Otto Immanuel Colliander (1848–1924) keräsi noin 3000 valokuvaa Suomen papeista. Kokoelman omisti Suomen Sukututkimusseura ja se oli talletettuna Kansallisarkistoon vuoteen 1937, jolloin se siirrettiin Kansallismuseolle talletuksena. Suomen Sukututkimusseura lahjoitti kokoelman Museovirastolle vuonna 2015.

O.I Collianderin arkistoa säilytetään Kansallisarkistossa ja se sisältää Suomen kirkon paimenmuiston muun aineiston.

Enckellin gravyyrikokoelma, HK19651016

Insinööri Albert Richard Enckellin (1883–1964) keräämä laaja kokoelma suomalaista ja ulkomaista grafiikkaa 1600-luvulta 1900-luvun alkuun. Enckell teki kokoelmaansa hankintoja myös ulkomailta, pääasiassa Ruotsista, Englannista ja Venäjältä. Grafiikanlehtiä on noin 2000. Kokoelmaan kuuluu myös valokuvia.

Enckellin kokoelman esineistö on Kansallismuseon historiallisissa kokoelmissa, H65050:

F. E. Fremlingin kokoelma, HK19880106

Valokuvaaja Frans Evert Fremlingin (1906–1986) negatiiveja ja vedoksia noin 4000 kpl. Kokoelma on jaettu pääsarjoihin, joita ovat mm. henkilökuvat, poliittiset kokoukset, teollisuus ja liikelaitokset, sota-aika, asunnottomat, lapset, urheilu ja laivat. Kokoelma sisältää kuvia 1920-luvulta vuoteen 1966. Kokoelmasta on erillinen kokoelmaluettelo.

Reinhold Hausenin negatiivikokoelma, HK19411231

Valtionarkistonhoitaja, historioitsija Reinhold Hausen (1850–1942) oli myös yksi varhaisista dokumentoivan valokuvauksen harrastajista. Kokoelma sisältää 544 lasinegatiivia, jotka Hausenin tyttäret ovat lahjoittaneet vuonna 1941. Varhaisin on vuodelta 1876 ja valtaosa 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta. Ne sisältävät mm. maisemia, interiöörejä ja joitakin henkilökuvia.

Harry Hintzen negatiivikokoelma

Tullihallituksen asessori Harry Hintze (1863–1952) harrasti valokuvausta jo 1880-luvulla ja oli Fotografiamatörklubben i Helsingfors jäsen vuodesta 1889. Kokoelmaan kuuluu noin 500 henkilö- ja maisemakuvanegatiivia 1800- ja 1900-luvun vaihteesta eri puolilta Suomea. Negatiivit on luettelointi päänumerolle HK10000:. Hintzen kuvien vedoksia kuuluu myös Karjalaisen osakunnan kokoelmaan (KK4878:). Kokoelmasta on erillinen lyhyt kokoelmaluettelo.

Teuvo Kanervan kokoelma, HK19920328.; HK7156:

Valokuvaaja Teuvo Kanerva (1922–2005) dokumentoi erityisesti suomalaisia kaupunkeja ja maisemia 1950-luvun lopulta 1980-luvun lopulle. Kanerva toimi ammattivalokuvaajana 1957–1986. Kokoelma sisältää negatiiveja ja diapositiiveja yhteensä yli 6000 kuvaa.

Karjalan Liiton negatiivikokoelma, HK19451228

Karjalan liitto pyysi valokuvia luovutetusta Karjalasta kesällä 1940 sekä evakuoituilta karjalaisilta että muilta. Olavi Paavolainen ja Ilmari Pimiä toimittivat vastaanotetuista yli 20 000 kuvan aineistosta kuvakirjat Karjala – muistojen maa (1940) ja Rakas entinen Karjala (1942). Ilmeisesti Karjalan liiton toimesta osa kuvista reprovatiin kinefilmikokoon ennen kuin ne palautettiin takaisin omistajilleen. Kuvien pinnakkaiskopiot liimattiin kortistokorteille Kansallismuseossa 1940-luvulla.

Kokoelma on pääosin digitoitu ja siitä on olemassa paikkakunnittainen pinnakkaiskortisto. Kokoelmaan kuuluu 3779 negatiivia.

Kimy-Kustannus Oy:n negatiivikokoelma; HK19840314

Kimy-Kustannus Oy:n negatiivikokoelma on hankittu kokoelmiin 1984. Se on reprovattu yksityishenkilöiden alkuperäisistä aineistoista vuosina 1979–1981 ja kustantamo käytti kuvia julkaisuissa Perinnealbumi, vanhat valokuvat kertovat (1979–1983), Suomalainen perinnekuva (1980) sekä Karjalainen perinnekuva (1983). Suuri osa kuvista on 1900-luvun alkupuolelta. Kokoelmasta on henkilö-, paikkakunta- ja aiheenmukainen kortisto.

Kustannusosakeyhtiö Kiven kokoelma, HK6000

Kustannus Oy Kivi julkaisi vuosina 1939–1945 Eino Jutikkalan ja Gabriel Nikanderin kirjoittaman kirjasarjan Suomen kartanot ja suurtilat 1–3. Lisäksi suunnitelmissa oli neljäs, Karjalan kartanoita esittelevä osa, johon oli jo hankittu kuvitusta. Kuvaajina ovat olleet professori Gabriel Nikander, teekkari Karl-Gustav Hedberg, arkkitehti Heikki Sysimetsä, maisteri Ragna Nikander-Ahlsbäck ja opiskelija Antti Rantanen. Kokoelmaan kuuluu myös kustannus Oy Kiven Suomen sukutilat ja Suomen teollisuus -teosten kuvista sekä ulkomaisten toimistojen kuvia sekä joidenkin kustantamon julkaisemien lehtien kuvitusta. Kuvat on hankittu kokoelmiin vuonna 1996 ja se sisältää noin 10 000 negatiivia.

Korttikeskuksen negatiivikokoelma, HK19551228 (KK I), HK19920224 (KK II)

Rouva Alopaeus-Lindholmin omistama Korttikeskus-Kortcentralen valokuvausliike julkaisi runsaasti postikortteja eri aiheista 1920- ja 1930-luvuilla. Alopaeus-Lindholm

lahjoitti negatiivit, joista postikortit oli tehty vuonna 1955, yhteensä 1289 negatiivia. Kuvaajina ovat olleet mm. Paavo Poutiainen ja Aarne Pietinen, mutta suurimmasta osasta negatiiveja kuvaajatiedot puuttuvat eivätkä ole helposti tunnistettavissa. Kokoelman II-osa otettiin kokoelmiin vuonna 1992 ja se sisältää 657 negatiivia.

Kustannusosakeyhtiö Otavan kokoelma, HK19700502

Vuonna 1890 perustetun Kustannusosakeyhtiö Otavan kokoelma on hankittu kokoelmiin vuonna 1970 ja se sisältää 518 negatiivia ja 18 diapositiivia. Negatiivit on järjestetty aiheittain, joita ovat mm. kaupunkikuvat, kirkot, maisemat, tervanpoltto ja sen kuljetus, alukset ja karhunkaato. Yhtenä kokonaisuutena on arkkitehti (Eliel) Saarisen kuvat Otavan vuonna 1929 julkaisemaan Jenny Elfvinking kirjaan Suomalaista puutarhataidetta. Kokoelmassa on runsaasti valokuvaaja I.K. Inhan alkuperäisiä negatiiveja.

Pohjola-yhtiöt kokoelma - Seurakuntain keskinäisen palovakuutusyhtiön negatiivikokoelma 19790915

Negatiivikokoelman ovat kuvanneet Suomen evankelis-luterilaisten seurakuntien paloapuyhdistyksen toimitusjohtajat, maisteri Georg Leinberg ja diplomi-insinööri Paavo Niininen ennen II maailmansotaa. Molemmat olivat innokkaita kirkkohistorian harrastajia, joten keskeisenä kuvauskohteena olivat suomalaiset kirkot 1900-luvun alkupuoliskolla. Joukossa on myös kuvia pappiloista ja interiörikuvi. Kokoelmaan kuuluu 2700 kuvaa ja niistä on olemassa paikkakuntakohtainen yleisluettelo.

Paavo Poutiaisen negatiivikokoelma - Kuvavalmistamo Poutiainen Oy, HK19770918

Valokuvaaja Paavo Poutiainen (1903-1953) oli Sanomalehti Uuden Suomen ensimmäinen lehtikuvaaja (1927-29). Vuodesta 1929 eteenpäin hän omisti oman valokuvaamon, Kuvavalmistamo Poutiainen Oy:n. Vuosina 1947-53 hän omisti lisäksi helsinkiläisen Sarjakuvaamo Monifoto Oy:n, jonka toimintaa jatkoi puoliso Aili Poutiainen. Sodan aikana Poutiainen toimi TK-valokuvaajana.

Kokoelman negatiivit ovat pääosin 1940- ja 1950-luvulta ja joukossa on myös vuotta 1953 nuorempia kuvia. Suurin osa kuvista on henkilö- ja tapahtumakuvia. Kokoelmasta on olemassa yleisluettelo ja siihen kuuluu 7368 negatiivia.

Kuvakokoelmissa on myös laaja Monifoto Oy:n negatiivikokoelma (19670320:) ja siihen liittyvät luettelot vuosilta 1951-1954, 1959-1960 ja 1964-1965.

Sakari Pälsin kokoelma, HK19690627:

Kansatieteilijä, arkeologi ja kirjailija Sakari Pälsin (1882-1965) kokoelma sisältää noin 1000 negatiivia ja pienen määrän 1900-luvun alkupuolen värikuvia. Kokoelmasta on yleisluettelo.

Pälsin ottamia kuvia mm. hänen omilta tutkimusmatkoiltaan eri puolille maailmaa on Kansatieteen, Suomalais-ugrilaisissa ja VKK-kokoelmassa, esimerkiksi hankintaerissä KK1932:, SUK317: ja VKK156.

Matkailun edistämiskeskuksen (MEK) kokoelma; HK1973119; HK19920508; HK7156:

Vuonna 1973 perustetun Matkailun edistämiskeskuksen edeltäjä oli vuonna 1887 perustettu Suomen matkailijayhdistys, vuodesta 1965 Suomen matkailuliitto. Kuvat on otettu kokoelmiin useassa vaiheessa ja yhteensä niitä on yli 30 000. Vanhimmat kuvat ovat 1800-luvun lopulta. Kokoelmasta on yleisluettelo.

Matkailun edistämiskeskuksen paperiarkisto on Kansallisarkistossa.

Salme Simanaisen kokoelma, HK6001:

Valokuvaaja, muotokuvaaja Salme Simanaisen (1920-) kokoelma kattaa hänen tuotantonsa vuosilta 1960–1982, jolloin hänellä oli oma kuvaamo Helsingissä, yhteensä noin 42 070 kuvaa.

Kokoelmasta on tehty julkaisu, Seppo Saves (toim.): Salme Simainen, Muotokuvaaja. Studio Vidar. Tammisaari 2004.

Valokuvaamo Aarne Pietinen Oy, HK19670603; HK19700320;

Valokuvaaja Aarne Pietisen (1888-1946) perustaman valokuvaamon negatiivikokoelma, yhteensä noin 69 000 kuvaa. Pääpaino on vuosissa 1930–1946, mutta siihen kuuluu pieniä eriä vanhempia negatiiveja, mm. 1910-luvun autochromeja. Kuvien aiheisto on erittäin monipuolinen ja sisältää mm. uutistapahtumia, arkkitehtuuria, poliitikkojen ja taiteilijoiden muotokuvia sekä matkailukuvastoa.

Valokuvaamon ja sen kuvaajien vedoksia ja kuvia sisältyy runsaasti myös muihin kokoelmiin. Pietisten valokuvaajasuvusta ja kuvista on julkaistu Peilissä Pietiset (Museovirasto 2017).

Valokuvaamo Atelier Daniel Nyblin, HK19321130:

Norjassa syntynyt Carl Petter Daniel Dyrendahl Nyblin (1856–1923), paremmin tunnettu nimellä Daniel Nyblin, avasi vuonna 1877 valokuvaamon Helsinkiin. Valokuvaamo Atelier Daniel Nyblin (1877-) oli aikansa tunnetuin muotokuvastudio Helsingissä. Kuvaaamon vuosien 1977– n. 1920 negatiiveja on yli 110 000.

Historian kokoelmaan kuuluu myös edelleen toiminnassa olevan helsinkiläisen Atelier Nyblinin negatiiveja 1980-luvulle asti.

Valokuvaamo Kuvasiskot, HK7155:

Kuvaajakaksikon Margit Ekmanin (1919–2011) ja Eila Marjalan (1919–1983) luotsaama Valokuvaamo Kuvasiskot oli kulttuurihistoriallisesti merkittävä tekijä studiomuotokuvauksessa. Kuvasiskojen määrätietoinen ja ajan hermolla ollut osaaminen teki studiosta värimuotokuvauksen uranuurtajan ja kansainvälisen kuuluisuuden. Helsingissä sijainnut studio oli tunnettu lähes mystisestä ilmapiiristään ja omistautuvista kuvaajistaan. Kuvasiskojen studiossa ikuistettiin poliitikkoja, taiteilijoita ja muita julkisuuden henkilöitä, mutta myös tavallista kansaa perhepotreteista ylioppilaskuviin.

Valokuvaamo Kuvasiskot aloitti toimintansa Lahdessa vuonna 1946. Margit Ekman luotsasi Kuvasiskojen toimintaa Eila Marjalan kuoleman jälkeen aina vuoteen 1994 asti.

Kokoelma sisältää yli 250 000 kuvaa, joista suurin osa negatiiveja ja diapositiiveja. Joukossa on myös vedoksia.

Wadströmin kokoelma, HK10001:

Ruotsalaisen Bernhard Wadströmin (1831–1918) keräämä muotokuvakokoelma sisältää lähinnä kuparipiirroksia ja muita painokuvia, mutta joukossa on myös piirustuksia. Kokoelma oli aiottu myydä Amerikkaan vuonna 1894, mutta Ruotsissa oli ryhdytty toimenpiteisiin sen säilyttämiseksi kotimaassa. Ennen kuin ruotsalaiset ehtivät edetä asiassa, kokoelman ruotsalais-suomalaisen osion osti Eliel Aspelin-Haapkylän aloitteesta perustettu Suomen taideyhdistyksen ja viiden yksityishenkilön muodostama "konsortiumi". Wadströmin kokoelma siirtyi sittemmin samasta summasta (20 000 mk) Antellin valtuuskunnan haltuun ja se muodosti perustan Museoviraston historiallisen kuva-arkiston muotokuvakokoelmalle.

Kokoelmasta on julkaistu hakemisto, Antellska samlingarna. Personkatalog öfver Wadströmska samlingen af svenska och finska porträtt. Helsingfors 1901.

Vivi Richterin kokoelma, HK19930401:

Valokuvaaja Jenny Olivia Timgren (taiteilijanimi Vivi Richter ja J. Richter, 1868–1960) oli yksi ensimmäisistä suomalaisista ammattinaisvalokuvaajista. Hän aloitti ateljeekuvaa-jana 1890-luvun alussa ja kuvasi myös mm. maisemia ja interiöörejä. Kokoelmaan kuuluu 82 negatiivia 1890-luvulta 1920-luvulle. Vivi Richterin alkuperäiskuvia löytyy myös muiden suomalaisten museoiden kokoelmista.

Rafael Roosin negatiivikokoelma - Foto Roosin negatiivikokoelma, HK6295

Teollisuus-, arkkitehtuuri- ja mainosvalokuvaamo Foto Roosin negatiivikokoelma (1928–1970-luku) kattaa suomalaisen teollisuuden peruskuvaston. Paino on sodan jälkeisen teollisuuden dokumentoinnissa. Kokoelmassa on yhteensä noin 40 000 negatiivia. Kokoelmasta on osin puhtaaksi kirjoitettu kortisto.

Kokoelma on siirretty Kuvakokoelmiin Suomen valokuvataiteen museosta vuonna 1998, jonne se oli lahjoitettu 1980-luvulla.

Suomen maantieteellisen Seuran negatiivikokoelma, HK19580401

Suomen Maantieteellinen Seura perustettiin 1880-luvulla ja se on julkaissut useita maantieteellisiä teoksia ja aikakauskirjoja. Kokoelmaan kuuluu noin 1600 kuvaa, mm. 1890-luvun maisema- ja kaupunkinäkyymiä Suomesta.

Aukusti Tuhkan negatiivikokoelma, HK19700629

Taidegraafikko ja taidemaalari Aukusti Tuhka (1895–1973) negatiivikokoelma sisältää mm. toisen maailmansodan aikaisia ja erityisesti jälkeisiä Karjalan ja Lapin hävitystä sekä jälleenrakennusta dokumentoivia kuvia sekä 1950-luvun alun Helsinkiä kuvaavia varhaisia värikuvia. Yhteensä kokoelmassa on noin 24 000 kuvaa.

Oy Wärtsilä Ab:n negatiivikokoelma , HK7664

Maskin- och BroByggnads Aktiebolaget, vuodesta 1935 Kone ja Silta Oy negatiivi- ja vedoskokoelma 1900-luvun alkupuolelta, noin 2500 kpl.

Journalistinen kuva-arkisto (JOKA)

Otavamedia (JOKAOM)

Otavamedia (ent. Yhtyneet Kuvalehdet Oy) on Suomen keskeisin ja laajin aikakauslehtikuva-arkisto. Yhtiön julkaisemiin lehtiin kuuluvat tai ovat kuuluneet mm. Suomen Kuva-lehti, Kotiliesi, Seura, Elokuva-Aitta, Kansan Kuvalehti, Urheilun Kuva-Aitta, Kuva-Posti, Anna, Tekniikan Maailma, Kotilääkäri, KaksPlus ja Suosikki. Kustannusosakeyhtiö Otava ja Werner Söderström Oy perustivat yhtiön 1934 aikakauslehtiensä julkaisijaksi. Yhtyneet Kuvalehdet osti vuonna 1988 kilpailevan Lehtimiehet Oy:n (per. 1957) julkaisutoiminnan. Lehtimiehet Oy:n julkaisemia lehtiä olivat mm. Hymy, Jaana, Nykyposti ja Alibi. Kuva-arkistossa on aineistoa 1930-luvun puolivälistä 2000-luvun alkuun asti. Sen laajuus on noin 3,5 miljoonaa kuvaa.

Otavamedian kuvaajia ovat mm. Tuovi Nousiainen, Kristian Runeberg, Mirjam Salomaa, Jussi Pohjakallio, Jorma Blomqvist, Heikki Y. Rissanen, Matti Vuorimaa, Jorma Pouta, Kari Santala, Markku Niskanen ja Hannu Lindroos.

Kustannusosakeyhtiö Otava (JOKAOT)

Kustannusosakeyhtiö Otavan (per. 1890) historiallinen kuvakokoelma käsittää yhtiön henkilö-, aihe- ja topografisen arkiston ajalta ennen Yhtyneiden Kuvalehtien perustamista. Se sisältää myös Otavan julkaisemien aikakauslehtien mm. Otavan, Otavaisen, Aitan, Suomen Kuvalehden, Oman Kodin, Kansakoululehden ja Terveystieteidenlehden alkuperäiskuvia 1900-luvun alusta 1930-luvun puoliväliin. Aineiston laajuus on noin 140 000 kuvaa.

Kuvaajia mm. Ivan Timirjasev, Alexander Savialoff, Karl Granit, E. Hoffers & C.A. Hård, Daniel Nyblin, K.E. Ståhlberg ja Atelier Apollo, Heinrich Iffland.

Pressfoto Zeeland (JOKAPF)

Pressfoto oli toinen kahdesta suuresta, suomalaisesta uutiskuvatoimistosta, jotka toimittivat koti- ja ulkomaisia kuvia lehdille 1900-luvun loppupuolella. PF:lla oli asiakkaina esim. Aamulehti, Turun Sanomat ja Uusi Suomi. PF kuvasi sopimusasiakkaille päivittäin tärkeimmät uutistapahtumat. Arkistossa on Pressfoton kuvat 1974-1996 ja A4 Media Oy:n kuvat 1997-2002: 3 milj. kuvaa. Arviolta kolmannes kuvista on omaa tuotantoa. Pressfoton urheilukuvat (0,5 milj.) ovat Suomen Urheilumuseolla.

Sanomalehti Kalevan kuva-arkisto (JOKAKAL)

Oululaisen sanomalehti Kalevan negatiivi- ja vedoskokoelmassa on 1,5 milj. kuvaa (keskisuuri lehtikuva-arkisto): poliittista historiaa, urheiluhistoriaa ja tapahtumahistoriaa pohjoisen Suomen näkökulmasta. Kuvissa näkyy kulttuuriympäristön muuttuminen Oulun seudulla. Kokoelman ydin on 225 valokuva-albumia ns. Aaron albumit, joissa on noin 23 500 lehtikuvaa, ja niiden originaalinegatiivit. Vanhimmat negatiivit ovat lasinegatiiveja 1930-luvulta; uusimmat negatiivit 1990-luvulta.

Maaseudun tulevaisuus (JOKAMT)

Maaseudun Tulevaisuus perustettiin 1916. Lehti on ollut MTK:n pää-äänenkannattaja vuodesta 1917. Valtakunnallisen lehden ensimmäinen, 1970-luvulle ainut, vakituinen

kuvaaja oli Erkki Voutilainen. Hän kuvasi lehdelle 1956–1981. Kokoelma tallentaa maaseudun elämän ja elinkeinojen muuttumista 1920-luvulta 1980-luvun alkuun, maa- ja metsätalouden koneistumista sekä maaseutumaiseman ja rakennetun ympäristön muutoksia. Kokoelmassa on uutis- ja henkilökuvia Suomesta ja ulkomailta sekä MTK:n kuvia.

Uusi Suomi (JOKAUS)

1919–1991 ilmestynyt Uusi Suomi oli kokoomuksen pää-äänenkannattaja vuoteen 1976 asti ja sen jälkeen riippumaton porvarillinen lehti. US:n kuva-arkisto käsittää ainakin 3,5 miljoonaa kuvaa: kotimaan politiikkaa, erityisesti kokoomusta ja Helsingin kunnalliselämää, urheilua ja korkeakulttuuria. Lehteen palkattiin 1. päätoiminen kuvaaja, Paavo Poutiainen 1927 ja sille ovat työskennelleet monet aikansa keskeiset lehtikuvaajat: Osvald Hedenström, E.J. Viitasalo, Martti Brandt, Ilpo Lukus, Arto Jousi, Jukka Uotila, Seppo Saves ym. Kokoelmaan kuuluu myös kuvatoimisto Uuskuvan sekä Iltalehden valokuvaajien aineistoja. Kustannus Oy Iltalehti lahjoitti US:n lehtikuvakokoelman 2004 Suomen valokuvataiteen museolle, josta se museoiden tallennustyönjaon mukaisesti vuonna 2016 siirrettiin Museovirastoon.

Kari Pulkkisen kokoelma (JOKAKP)

Valokuvaaja Kari Pulkkisen kokoelma on läpileikkaus suomalaisesta muodista vuosilta 1968–1994: vaatetusmarkkinoista, vaatemerkeistä ja mallistoista. Pulkkisen kuvasi vaatekaupoille esimerkiksi Ajattarelle, Teinitalolle ja Pukevalle ja suomalaiselle vaate-tusteollisuudelle kuten Arolalle ja Suomen Trikoolle. Naistenlehdet, esimerkiksi Mona Lisa, Hopeapeili ja Muoti+Kauneus, olivat isoja asiakkaita. Hän kuvasi myös paljon julkkiksia.

UA Saarisen kokoelma (JOKAUAS)

Helsingiläisen UA Saarisen (1927–1991) kokoelmassa on yli 300 000 valokuvaa vuosilta 1947–1991. Uutiskuvat 1950- ja 1960-luvuilta ovat keskeinen osa kokoelmaa. UAS oli monipuolinen valokuva-alan yksityisyrittäjä: muotia, messuja, muotokuvia, ilmakuvia, mainoskuvia, matkailukuvia, yrityskuvauksia (mm. rakennusliike HAKA:lle ja lentoyhtiö Aerolle) ja mainosfilmejä. Hän oli myös henkilökuvauksen uudistaja.

Matti Tapolan kokoelma (JOKAMAT)

Lehtikuvaaja Matti Tapola (1939–2008) työskenteli lähes koko uransa Sanoma Oy:ssä: Lehtikuva Oy:ssä 1964–69 ja Iltta-Sanomissa 1970–96. Työvuosiin mahtuu tärkeitä uutistapahtumia ja kansainvälisiä urheilukisoja. Isossa lehdessä pääsi kuvaamaan myös ulkomaille. Tapola oli vannoutunut uutismies, joka oli erityisen kiinnostunut urheilukuvauksesta.

Lauri Sorvojan kokoelma (JOKALS)

Kotkalainen lehtikuvaaja Lauri Sorvoja (1944–) kuvasi yli 30 vuotta Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa. Hän aloitti Etelä-Suomi-lehden kuvaajana 1971. Vuodesta 1978 hän kuvasi freelancerina mm. Kotkan Sanomille, Kymen Sanomille, Helsingin Sanomille ja Iltta-Sanomille. Ura päättyi 2005. Kokoelmassa on paikallisia uutis- ja urheilukuvia ja joitakin valtakunnallisia uutisaiheita.

Helge Heinosen kokoelma (JOKAHH)

Helge Heinonen (1922–2012) teki yli 40 vuoden uran lehdistössä, ensin kemigrafina sitten kuvaajana. Hän kuvasi Apu-lehdelle aikana, jolloin Avussa kehitettiin kuvajournalismia. Valokuvista löytyy koko perhelehden aihekirjo. Valokuva-alan järjestömies, joka hallitsi pimiötyöskentelyn. Esimerkki siitä, kuinka amatööriestä kasvaa ammattilainen. Kollegoiden keskuudessa arvostettu lehtikuvaaja, joka otti menestyksekkäästi osaa moniin valokuvakilpailuihin ja näyttelyihin. Taiteilijaeläke v. 1984.

Seppo Konstigin kokoelma (JOKASEK)

Seppo Konstig (1949–2001) oli freelancer-lehtikuvaaja, joka kuvasi pääasiassa aikakauslehdille. Kokoelmassa on kuvia 1970-luvulta vuoteen 2001: muotikuvia, sisustus-kuvia, antiikkikuvia ja ruokakuvia. Poliitikoista ja julkkiksista on runsaasti henkilökuvia. Konstigin kuvia on ilmestynyt mm. Avotakassa vuosina 1996–2000, Antiikissa ja Glorian Antiikissa vuosina 1994–2001, Gloriassa vuosina 1996–2001, Eevassa 1992–2001, Kotiliedessä ja erilaisissa sisustuskirjoissa. Puustelli ja Salora olivat myös pitkäaikaisia asiakkaita. Suurin osa kuvauksista on tehty studiossa.

V.K. Hietasen kokoelma

Viljo Kalervo "V.K." Hietanen (1924–2012) työskenteli Helsingin Sanomien Turun aluetoimituksen vakituisena valokuvaajana 1961–1989. Hän oli ensimmäinen HS:n aluetoimituksiin palkattu vakituinen kuvaaja. Hän kuvasi Sanoma Oy:n muihinkin lehtiin kuten Ilta-Sanomiiin ja Viikkosanomiin ja teki keikkaa myös Apu-lehdelle. Perusuutiskuvaaja ja "luottokuvaaja", joka usein lähetettiin kuvaamaan poliitikkojen salaisia tai yksityisluonteisia tapaamisia. Hietanen kuvasi myös Uusi Aura-lehdelle 1955–1961 ja toimi Åbo Underrättelser-lehden keikkakuvaajana useita vuosikymmeniä HS:n työn rinnalla. Turkulainen paikallislehti Åbo Underrättelser (per. 1824) on Suomen vanhin edelleen toimiva sanomalehti.

Sari Gustafssonin kuvat

Helsingin Sanomien valokuvaajan Sari Gustafssonin lahjoitus 2016 koostuu hänen opiskeluaikanaan 1980 ja 1983 tekemistään kuvauksista, joiden aiheina ovat mm. Oy Sinebrychoff Ab:n Hietalahden panimo sekä Kansallisoopperan balettikoulu.

Kansatieteen kuvakokoelma (KK)

Alla on listattu vain pieni otos eri kokoelmista ja hankintaeristä. Yksittäisiä hankintae-riä kansatieteen kuvakokoelmassa on yli 6000.

Severin Falkmanin kokoelma KK1011:

Taidemaalari Severin Falkmanin (1831-1889) piirroskokoelma matkalta Itä-Suomeen vuonna 1880, jossa hän kuvasi kansaa ja kansatieteellisiä esineitä. Yhteensä 326 piirustusta.

Pekka Kyytisen kokoelma KK4472:, KK4473:, KK5596:

Valokuvaaja, toimittaja Pekka Kyytisen (1906-1974) kuva-aineisto esittelee karjalaista kulttuuria luovutetussa Karjalassa, siirtoväen elämää uudisasutuksilla, karjalaisjuhlia, kansanomaisia käsityöammatteja, sodanjälkeisen ajan maataloutta jne. Yhteensä yli 50 000 kuvaa.

Yrjö Laine-Juvan kokoelma KK3990:1-709, KK4196:1-1226

Arkkitehti Yrjö Laine-Juvan (1897-1969) asema-, pohja-, rakennus- ym. piirustuksia ja valokuvia eri puolilta Suomea vuosilta 1919-1940

Erkki Mikkolan kokoelma KK5065:1-246

Geologi ja maantieteilijä Erkki Mikkolan (1904-1940) kokoelmassa on panoraamakuvia lähinnä Pohjois-Suomesta 1920- ja 1930-luvuilta

Samuli Paulaharjun kokoelma KK3490:1- 8368, KK1018:1-604, KK1117:1-649

Kirjailija, kansanperinteen kerääjä Samuli Paulaharjun (1875-1944) vuosina 1907-1942 kuvaamasta aineistosta suurin osa Pohjois-Suomesta, Pohjois-Norjasta, Pohjois-Ruot-sista ja jonkin verran Inkeristä. Piirroksia Karjalan eri pitäjien rakennuksista, henkilöistä ja maisemista.

Matti Poutvaaran kokoelma KK5079: HK19880108:

Valokuvaaja Matti Poutvaaran (1909-1989) maisemavalokuvia eri puolilta Suomea. Poutvaaran tuotanto muodostaa suomalaisen kulttuurimaiseman dokumentoinnin kan-nalta kansallisesti ainutlaatuisen kokoelman. Matti Poutvaaran tuotanto muokkasi sotien jälkeisen sukupolven omakuvaa Suomesta ja suomalaisuudesta. Poutvaara jul-kaisi sotien jälkeisenä aikana noin kaksikymmentä kuvakirjaa, joiden yhteispainos-määrä on lähes 500 000.

Yhteensä noin 60 000 kuvaa, joista noin 45 000 kansatieteen kuvakokoelmassa. His-torian kuvakokoelmassa pääosa Poutvaaran kuvista on päänumerolla HK19880108:

Uuno Peltoniemen kokoelma KK5575:

Maisteri Uuno Peltoniemi (1907-1989, Sotilaskotiliiton valistusohjaaja ja Rajamme Varti-jat -lehden päätoimittaja) kiersi valokuvaten 1930- ja 1940-luvuilla itärajalla Suomen-lahdelta Jäämerelle. Noin 13 000 kuvaa.

István Ráczin kokoelma KK5500

Valokuvaaja István Ráczin (1908–1998) suomalaista taidetta, taidehistoriaa ja kulttuuria, kaupunkeja, kaupunkielämää, talvisotaa, evakkoja, kaupunkien pommituksia ym. sisältävä kuva-aineisto vuosilta 1939–1972. Kuvia on yhteensä noin 25 000.

Ráczin kuvia on omana eräänään myös Historian kuvakokoelmassa (HK7205:) ja Suomalais-Ugrilaisessa kuvakokoelmassa (SUK1269:) sekä Yleis-etnografisessa kuvakokoelmassa (VKK920:).

Agathon Reinholmin kokoelma KK1120:1-155

Taiteilija Berndt Agathon Reinholmin (1857–1887) piirroskokoelmassa on maisemia, rakennuksia, esineitä ja henkilöitä eri puolilta Suomea.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kalatalousosaston kokoelma KK5117:1-2157

1800-luvun lopulta alkaen kalastukseen liittyviä kuvia eri puolilta Suomea.

Ahti Rytkösen kokoelma KK1420:1-81, KK1482:1-588

Maisteri Ahti Rytkösen (1899–1989) valokuvia ihmisistä ja perinteisistä työtavoista Maaningalla, Pielavedellä ja Perä-Pohjanmaalla 1920-luvulla

Suomalais-Ugrilainen kuvakokoelma (SUK)

Tässä on listattu vain osa kokoelmasta. Yksittäisiä hankintaeriä suomalais-ugrilaisessa kuvakokoelmassa on noin 900.

Yrjö Blomstedtin ja V. J. Sucksdorffin kokoelma SUK77:1-101, SUK785:1-9, SUK886:1-23, SUK1064:1-95

Arkkitehti Yrjö Blomstedtin (1871–1912) ja arkkitehti V. J. Sucksdorffin (1866–1952) Venäjän Karjalaan vuonna 1894 tekemän tutkimus- ja keruumatkan valokuvat ja piirrokset

Albert Hämäläisen kokoelma SUK237:1-120

Kansatieteilijä Albert Hämäläisen (1881–1949) kuvia Norjan ja Ruotsin metsäsuomalaisista vuodelta 1931.

T. I. Itkosen kokoelma SUK117:1-121, SUK186:1-43, SUK188:1-21, SUK435:1-25

Saamen kielen ja saamelaiskulttuurin tutkijan T. I. Itkosen (1891–1968) Lapin-matkoilla vuosina 1912–1914, 1926 ja 1927 kuvaama kuva-aineisto.

Timofei Jevsevjevin kokoelma SUK132:1-240, SUK178:1-76, SUK193:1-22

Kansakoulunopettaja Timofei Jevsevjevin (1887–1937) kuvia tseremisseistä vuosilta 1919 ja 1927.

Artturi Kanniston kokoelma SUK35:1-134, SUK509:1-15

Kielitieteilijä Artturi Kanniston (1874–1943) Siperiaan vogulien pariin tekemän kieli- ja kansatieteellisen tutkimusmatkan valokuvia vuosilta 1902–1906

Väinö Kaukosen kokoelma SUK475:1-854

Kielentutkija Väinö Kaukosen (1911–1990) kuva-aineistoa matkoilta Itä-Karjalaan vuosina 1942 ja 1943

Lauri Kettusen kokoelma SUK139:1-57, SUK173:1-21

Kielitieteilijä Lauri Kettusen (1885–1963) Liivirannan matkoihin liittyvä kuva-aineisto

Karl Nickulin kokoelma SUK262:1-39, SUK272:1-27, SUK282:1-120, SUK321:1-36, SUK366:1-160, SUK513:1-145

Geodeetti Karl Nickulin (1900–1980) kuvia Petsamon koltista vuosina 1931–1939

Herman Paulin kokoelma SUK3:1-

Saksan kielen lehtori Herman Paulin piirroskokoelma Lapista vuodelta 1859

U. T. Sireliuksen kokoelma SUK36:1-456, SUK37:1-91, SUK39:1-53

Kansatieteilijä U. T. Sireliuksen (1872–1929) kahdella kansatieteellisellä tutkimusmatkalla vuosina 1898 ja 1899–1900 ostjakkien ja vogulien parissa ottamat valokuvat ja vuonna 1907 permiläiskansojen pariin tehdyn keruumatkan kuva-aineisto

A.O.Väisäsen kokoelma SUK119

Etnomusikologi A. O. Väisäsen (1890–1969) mordvalaisalueille vuonna 1914 tekemän etnomusikologisen tutkimus- ja keruumatkan kuva-aineisto, yhteensä 117 kuvaa.

Yleisethnografinen kuvakokoelma (VKK)

Yksittäisiä hankintaeriä on yleisethnografisessa kuvakokoelmassa noin 1000.

Gunnar Landtmanin kokoelma VKK248:1-572

Sosiologi Gunnar Landtmanin (1878–1940) ottamat valokuvat tutkimusmatkalta Papua-Uuteen-Guineaan 1910–1912

C. G. Mannerheimin kokoelma VKK269:1-1213

Ratsuväeneversti C. G. Mannerheimin (1867–1951) valokuvia Aasian matkalta 1906–1908

Suomen Lähetykseuran kokoelma VKKSL

Suomen Lähetykseuran museosta siirretty kokoelma, jonka keskeisintä aineistoa ovat kuvat Afrikasta (erityisesti Namibian Ambomaalta) 1870-luvulta 1960-luvulle ja Kiinasta 1901–1953. Kokoelmassa on noin 150 000 kuvaa.

Kai Donnerin kokoelma VKK388:1-485 , VKK869:1-119 , VKK976:1-7

Kielitieteilijä ja antropologi Kai Donnerin (1888–1935) vuosina 1911–1913 ja 1914 Siperiaan samojedien pariin tekemien kenttätutkimusmatkojen aineisto

Sakari Pälsin kokoelma VKK156:1-164

Arkeologi ja kansatieteilijä Sakari Pälsin (1882–1965) vuonna 1909 Siperiaan tekemän tutkimusretken kuva-aineisto

Gustaf Erik Adolf Nordenskiöldin kokoelma VKK420:1-236

Tutkimusmatkailija Gustaf Erik Adolf Nordenskiöldin (1868–1895) vuonna 1891 Huippuvuorille ja Pohjois-Amerikkaan tekemän tutkimusretken kuva-aineisto

Rafael Karstenin kokoelma VKK721:1-594

Uskontotieteilijä ja filosofi Rafael Karstenin (1879–1956) vuosien 1911 ja 1952 välisenä aikana Etelä-Amerikkaan tekemien kuuden kenttätömatkan kuva-aineisto

Rakennushistorian kuvakokoelma (RHO)

Merenkulun rakennusperintö -inventointi (Myrsky), RHO 125016:

Vuosina 1999–2000 suoritetun majakoiden ja muiden merenkulkuun liittyvien rakennusperinnön inventointien kuva-aineisto, yli 2000 kuvaa.

Kulttuuriympäristön piirustuskokoelma (KYP)

Museoviraston kokoelmissa olevia suunnittelu- ja muita rakennuksiin ja rakennettuun ympäristöön liittyviä piirustuksia 1700-luvulta 1900-luvun alkuun.

Kulttuuriympäristön kuvakokoelma (KY)

Lentokuva Hannu Vallas (KY157:)

Kokoelma sisältää Lentokuva Hannu Vallaksen ilmakuva-arkiston kuvat vuosilta 1977–2004, jotka ovat olleet Lentokuvan hallinnassa. Kokonaismäärä on yli 100 000 kuvaa ja kattavat koko Suomen.

Lentokuva Hannu Vallaksen ilmakuvia on hankittu aikaisemmin myös Rakennushistorian kuvakokoelmaan.

Suomen merimuseon kuvakokoelma (SMK)

Suomen merimuseon kuvakokoelmissa on noin 30 000 kuvaa 1800-luvun lopusta nykyaikaan. Kuva-aiheita ovat muun muassa purjelaivat ja konealukset, työ ja vapaa-aika laivoilla, miehistöjen ryhmäkuvat, Merenkululaitoksen toiminta luotseineen ja majakoineen sekä satamat ja lastaus. Aineistot koostuvat pääosin valokuvavedoksista.

FÅA - Silje Line (SMK200627:)

Silja Line -varustamon ja sen edeltäjien Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiön (FÅA) laaja vedoskokoelma varustamon toiminnasta ja aluksista 1800-luvun lopulta lähtien.

Sten Lillen kokoelma (SMK89004:)

Merikapteeni ja kirjailija Sten Lillen (1900-1980) kokoamia kuvia laivoista ja satamista 1800-luvun lopulta 1900-luvun puoliväliin. Joukossa on purje-, höyry- ja moottorialuksia. Yhteensä noin 1200 kuvaa.

Pelastusyhtiö Neptunin kokoelma (SMK91057:)

1800-luvun lopulla perustetun suomalaisen Pelastusyhtiö Neptunin toimintaan liittyviä kuvia. Kokoelmassa on runsaasti merionnettomuuksien ja haaksirikkojen pelastustoimintaan liittyviä kuvia.